

TOMPA LÁSZLÓ
ERDÉLY HEGYEI KÖZT

Cluj-Kolozsvár, 1921
„Minerva” Irodalmi és Nyomdai Műintézet Rt.

TARTALOM

REJTETT KINCS TUDÓJA.

TAVASZI ÁRADÁSKOR.

SZÁNKÁZÁS.

TAVASZI ÁRADÁSKOR.

SZELID KIVÁNSÁG.

HALOTT KÖLTŐK...

A HADNAGY.

TÜKÖRBE-NÉZÉS ALKONYODÁSKOR.

ÓLMOS, SZŰK TÉRBEN.

ALKONYAT FALUN.

NOÉMI SENKI SZIGETÉN.

A HALÁSZ ÉS A SZELLEM.

DAC.

BUCSUZÁS.

IDEGEN FALUSI FOGADÓBAN.

AZ ALKONY FELELETE.

KISVÁROSI SÁROS UTCÁKON.

ÖREG FAUN.

ILY DOLGOK KÖZT FOLYIK EL ÉLETÜNK

A VÉNÜLŐ SALAMON KIRÁLY SZERELMES ÉNEKEIBŐL.

ŐSZI SIRALOM.

BOCSÁNAT NÉLKÜL.

AZ ALKONY FELELETE.

MINT RÉGI SZOBRÁSZ...

VIRÁGZÓ FÁK ALATT.

KÜNN.

TENGER, TE NAGY...

ÉJJELI HAVAZÁSBAN.

TÜNŐ SZÉPSÉGEK KERGETŐJE.

VIHARFELHŐK ALATT.

ERDÉLYI ÁRNYÉK, ERDÉLYI BÁNAT.

VIRRASZTÁS.

GRIEG-MELÓDIÁKHOZ.

ÚJ TAVASZ NYILADOZÁSÁN.

MOZI-REKLÁM.

A PARTON.

A LISZTES BOHÓC ÉNEKEL.

ÉJSZAKI FÉNY, SARKVIDÉK.

TÜNŐ SZÉPSÉGEK KERGETŐJE.

ANGYAL-VÁRÁS.

ŐSZI LÁTOGATÁS CSIPKERÓZSA ERDEJÉBEN.

MINDIG EGYÜTT!

ZENE.

NAGY FELKÉSZÜLŐDÉS.

AZ ÓCZEÁN FELÉ.
NOÉMI ÉS AZ ŐSZ.
SZIKLAVÁR.
OH GYERMEKEK...
ÖREG PÁR A TARLÓN.
BÁTORITÁS.
NYÁJAS ŐSZ UDVARHELYEN.
EGYÜTT HAMUPIPŐKE LÁNYOMMAL.
NYÁRKERESÉS ŐSZI KÖDBEN.
AZ ÓCZEÁN FELÉ.
ELMARADT LOVAS ESZMÉLKEDÉSE.
A SZENT FA ÁRNYÉKÁBAN.
AUTÓN.
ESTE, A GYŐZELEM UTÁN.

REJTETT KINCS TUDÓJA.

Színi Lajosnak.

Rejtve lelkem rejtekébe,
Öreg-öreg fűz tövébe
Kincsek-kincse van elásva.
Nagy, fekete kutya őrzi.

Senki meg ne kapja, lássa,
Csak, aki a *szót* kimondva
- Óráját is eltalálva! -
A varázst le tudja győzni.

Kinckereső vágya, szomja
Vajjon vet-e lelket erre?
S vajjon mikor vet, ha még vet?
Mulnak hamar szakok, évek - -
De csak baglyok, denevérek
Surrognak a holdvilágnál,
Melynek fényén mohos fám áll.

Mulnak hamar szakok, évek - -
Fent elúszik egy-egy felhő.
De más erre senkiséj jó.
S minden évvel mind alábbra
Hajlik a fűz egy-egy ága.
Ha lombjával holdfény játszik:
Már-már gyászfűz gyanánt látszik.
Lent a kincs meg elfeledve,
Csak kallódik, pusztul egyre.
Talán soha ritka fénye
Nem vetődik föld színére,
- Úgy múlik el, meg se látva -
Míg ügyet rá senkiséj vet,
Hogy az ami rejtve senyvedt:
Koporsó, vagy kincses-láda?!

TAVASZI ÁRADÁSKOR.

SZÁNKÁZÁS.

Beh friss a hó, beh friss az arcod!
De félre is ma, lelki harcok!
Ma csak suhanjon könnyű szánunk.
Csin, csin, csörögve cseng a csengő - -
Mindenkinek ma jót kívánunk.

Ahogy futunk: az utcaszélről
Ránk mind a hány szem visszatérül.
Sőt mind tovább, a kandiság nő!
Csin, csin, ujjongva cseng a csengő -
Te vagy a legszebb, a királynő.

Csin... suhanunk, a fürge szán most
Im, hátrahagyta már a várost.
Előnkbe tág sik hava tárul.
Csin, csin, merengve cseng a csengő -
Vágyunk is immár szebb szakán túl.

Csin, csupa hó fenn és a föld lenn,
Pár varju tarlóz csak a ködben.
Egyébként fehér berek és rét.
Csin, csin, borongva cseng a csengő -
Bús is talán e sok fehérség...

Hó húll, hideg van, mintha fáznál.
Jobb, úgy-e, vissza, szép virágszál?
E táj sorsunk valódi tükre...
Csin, csin, fagyosan cseng a csengő,
S egymástól válni int örökre - -

TAVASZI ÁRADÁSKOR.

A nap a vizek bilincsét megoldta.
Zavaros ár jó, partokhoz csapódva.
A fönti hegyek minden téli szennye
Itt rohan el most örvényben kerengve.
Talán áldássá lesz még valahol - - -

S ha rombolás is a rendeltetése:
Romboljon, zúzzon, egy percet se késve.
Míg dúhe szét a lankákon elárad,
Többé nem érzi feszülőn a vágyat,
Mely megláncoltan zaklathatta rég!

Beh, zord bilincs is, melyet ránk a tél vet:
Megfagyott mozgás, élettelen élet!
Most csak rohanj hát, folyó, szabadulván.
Zudítsa széjjel erejét a hullám:
Ami csak erő: zugjon szabadon!

A mi csak erő: tengerré dagadjon,
Fullasztó rabság láncán ne maradjon.
Jaj, mert szomorubb végzet, mint akármi:
Erőnket tudva, béklyós csendbe várni,
Egy percre, mely tán sohse jő felénk.

Rád, elhivottra, várnak messze harcok,
Szavad, döbbentve, mérföldekre harsog.
Célnak futsz, mig én cél hijján henyélvén,
Most riadt szívvel állok partod élén.
S im, kart lendítve, meg is áldalak:

Menj, mint a nyíl zúgj titkos távolokba.
Áldást hozón, vagy rombolón, de hatva.
Vigan vidd terhét öröknek, mulónak.
S vidd éltemet is, kis papirhajómat,
Ne vesztegeljen zátonyon tovább - - -

SZELID KIVÁNSÁG.

Azt szeretném, ha nekem zongoráznál,
Akármit, csak hogy hangok érjenek,
Melyek zengése kezedtől ered,
Mig szívem reszket, mint szélben a nádszál.

Tedd mind elém, amennyi régi fénykép
Mutatja multad bármi kis nyomát,
Hogy lelkem fölött siklathassam át
Gyermekkorod derűjét, égi fényét.

Akkor is, tudom, kedves lehetett
Vidám szemed, a csacska, gondtalan száj!
Oh, tőlem egy szót, mosolyt most se sajnálj.

Bár e morzsák pótolják énedet.
Ugyis: két karom *egészben*, amint vagy,
Szegény szívemre sohasem szoríthat - -

HALOTT KÖLTŐK...

Halott költők porából olykor
Nagy kelyhű vÍrágok kinőnek.
Rég elfelejtett siri hantok
Megérik szelét szebb időknél.

Könyvtárszobák hús, dohos éjén
Nap gyúl cikázó sugarakból.
Egy könyv kitárul és a sok rim
Tüzet csillogtat, mint aranybor.

Szét a világba, friss erővel,
Kiszáll a nemes, ritka mámor.
Szomjan sovárgó szívek isznak
A tiszta kéjek italából.

Mindenki sejti: csoda titkok
Mélysége fölött lép a lába - -
S éjfélkor egy bús, glóriás fej
Benéz egy fehér lányszobába.

A HADNAGY.

Ma délután, úgy öt-hat óra tájt
A halott hadnagy halkán megjelent.
A hadnagy, aki nemrég idebent
Épp e szobában ölte meg magát.

Ferdén lekonnyult bolond, nagy feje.
De befelé csak egyre kacagott.
Soha még egy ily vidám hadnagyot!
Kacagtam én is veszettül vele.

Mutatta csendben pirosuló sebét:
Im, ide nézz e pici lyukra, rám!
Nincs - hidd el - itt, nincs semmi bús talány,
Kétség, hogy ezzel meg ne fejtenéd.

Szólt, s szalutálva tovatünt megint.
Ám én tudom, hogy ő még visszatér.
Éjjel, sőt majd, ha szinte gyújt a dél,
Föl-fölkeres még és fejével int.

Számomra lénye nem lesz már titok.
Lelkembe szivom elszánt szellemét.
Előle többé bűvölet se véd.
S út óra majd, hogy egyszer hívni fog.

S nincs végre mindig rettegés velünk!
Mehajtom én is görnyedt hátomat.
Karjába karom tétován akad,
S a balfenéken tova lépdélünk - - -

TÜKÖRBE-NÉZÉS ALKONYODÁSKOR.

Mint csöndes csónak, sik vizen bolyongván
Sötét szobából, sik tükörlapon
Előlebeg bús arcom, alakom.

E test, ez arc már nem is él -: halott tán?
Másomat szinte meg sem ismerem.
Más is minden oly titkos, nesztelen.
Csak - altatót - az alkonyat dalol,
S egy hegedű sir halkan valahol.

Én tovasikló, szűkös életem!
Tán sohasem is voltál igaz-élet?
S szemem hasztalan leste, merre mélyebb:
Csalatva bolygott álmovizeken.
Talán - amelyek most is körülállnak -
A kinok, vágyak sem mások, csak árnyak.
S így magam is csak önárnyam vagyok,
Vetítve rejlett síkből ide-átra,
Mint földi tóra futó felleg árnya.

Pislog a tűz... a sötétség nagyobb!
Mégpattant húron elhal a zene - -
Ha tovalendül élet-álmodásom,
Hová szakad be kóbor üteme?
Lábam nyomát is elkuszálja más nyom?
S mint bosszus művész vétett vonalat:
Eltüntet a sors néhány perc alatt?
Vagy aki voltam: lényem lelkes lelkét
Megőrzi bűvös tükrében az emlék,
Hogy taván ringva néha visszajárjak
Majd valamelyik élőbb unokámnak? - -

ÓLMOS, SZŰK TÉRBEN.

Véres robotban, félelmek között,
A lelkem sokszor falnak ütközött.

Mint békát nagy kő, mit ráhajítok:
Kényszerű sorsom úgy lelapított.

Ólmos, szűk térben fullad a tudóm.
Szentebb dologra, dalra nincs időm.

... Ám áttöri még fejem a tetőt,
S szabaddá szálllok virradat előtt!

Bús lelkem ott fenn új dalra derül.
S száll, száll a fényben, félelmetlenül!

ALKONYAT FALUN.

A réti tájon át a szender,
Mint balzsamkertek szaga fű.
A fák közt fátlyat húzva leng el.
Álomba lankad a falu,
Feketén ing egy árva tar galy.
Szívem is csupa könny s magány.
Fent felleghabon biztos karral,
A halál evez csonakán - - -

NOÉMI SENKI SZIGETÉN.

Elborult fényű, rideg éjjjelembe
Messzűnően még egy kis mécs belelángol.
Bús lélekvesztőn küzködő felé
Hívó szigetke rémlik fel az árból.
Valaha rég, vad viharok fokánál,
Hányatva vágyak perzselő szelében,
Egy percre sorsom sorsodhoz sodort,
Azóta jaj, beh más vizekre tértem.
Ám az emléked veszélyek között is,
- Melyeket rossz szél, balsors zúditott rám
Velem volt mindig talizmán gyanánt,
Örvények mélyén, bős hullámok ormán,
A sors dűhét még eltökélten állom,
S hogy hajóm hátát bórak bölgve szántsák.
De már tudom, bár meg se rezzenek,
Hogy bátorságom csak halálraszántság.
S már nem tudok célt, melyet bizonyosnak
Láttatna még egy ki nem hunyt reményem.
Valahány eddig fel-feltündökölt:
Mind-mind el is tűnt parttalan vak éjben.
Igy csillag nélkül egem egyre zordabb,
S fenyegetőbbek szelek, vízhatárok.
Rád-rádgondolva csak hányattatom,
Amerre hátán a haragos ár dob.
Vitorlám rongy. Már magam is ziláltan
Azt nézem csupán, hogy kell partot érni.
... Ha talán egy hullám végre partra lök majd
A sziget élén vársz-e rám, Noémi?

A HALÁSZ ÉS A SZELLEM.

Antalffy Endrének, az Ezeregy
éjszaka tudós és művész fordítójának.

Bár időmből egy perc se boldog,
Lelkemet, gyásznak fátylaképpen,
Nem lengetem meg minden lépten:
Nemesebb gyász a rejtve hordott!

Csak néha jönnek komor álmok,
Melyeket jólzáró palackba -:
Egy-egy versembe befalazva,
Az idők árjába bocsátok.

Majd akadgat sorsszerű kéz,
Mely olykor egyet kihalászva,
Terhétől döbben, futni kész!

De már késő! A pecsét enged,
Búm feltör, égre száll s uszálya
Ugy csüng alá, mint sűrű felleg!

DAC.

Ha te nem - inkább más se zárja
Szívére szivem szűz szerelmét.
Legyen, mint puszták rőt kopárja,
Mi bennem üdvről álom, emlék.

Mint falevél, mit őszi szél hajt
Ezer társával egy halomba:
Magam is muljak el s a tél majd
Hullassa leplét bús nyomomra.

Rim szárnya szerte hirt ne hordjon,
Hogy egykor érted éltem, égtem:
Enyészen az is rejtve zordon
Szivem halálos börtönében.

S amig így minden vágy belém hal:
Bús kéj hat át e pusztulásban,
Hogy ezalatt a magaméval
Emléked sirját is megástam!

BUCSUZÁS.

Rőt reggelen, vad, őszes éjen
- Mint pernyés lobu lángvihar -
Egy rémes érzés rám fuvall.

Majd, mint gyermek, kit éjbe, hóba
Tettek ki gonosz emberek:
A lelke fázva didereg.

S vacogva lázban, égve fagy közt,
Egy tudat ér a szivemig:
Kis időm futva letelik.

Itt hagyok űzve, bukva mindent
- Mikéért sziven se szurna vád -
És itt a legtűrőbb anyát.

Anyám, te türtél annyi évet,
Hogy legyen értük pár napom.
Ezeket én meg nem kapom.

Rám már a végzet szele zúdul,
Sziszegve kúszik éjjele.
Éjem mind vele van tele.

Mulásom annyi zajt sem üt majd,
Mintha a szél egyszerre csak
Egy ajtót hangosan becsap - -

IDEGEN FALUSI FOGADÓBAN.

- Téli fantázia. -

Friss hóval ébredt fehér hajnalon
Felébredek; mily furcsa minden itt!
A nappal, a pár könyv az asztalon
S a ló, mely im-most ott kívül nyerit.
Szobám hidege lassacskán hevül.
Mily szép itt lennem ismeretlenül.
Mint titkon megszállt fejedelmi vendég,
Ki, míg alitnák, máris tovament rég.

A bolt előtt a bábész csöcselék,
Tán most épp rólam folytat szócserét.
Van, aki látta - távol eb csaholt,
S a fák fölött épp felötlött a hold -:
Két ordas jött ki s ott a rengetegnek
Szélén vonítva, hosszasan kerengett:
Tán velem jöttek, mint kíséretem.
Velük magamat én őriztetem.

Oh kincses ölü mély ár, babona!
Már engem is visz medred ősi sodra.
Bús lelke rajta helyként forogva.
Halk ájulatban sodródik tova!
Már látom is: ki fel nem fedve jöttem,
Titkon is megyek, majd, ha szánra szálllok.

Előttem sejtés csilló selyme szállong,
S szánam csilingel csak a téli csöndben.
Megyünk; nagy erdőn át a zuzmarás fák
Vén válluk terhét rám sóhajtva rázzák.

Majd meg kitárul messze lent a sík,
Körül a halk hó mindenütt esik.
S én elnyújtózva, prémek közt, henyén,
Tudván tudom, itt minden enyém:
A roppant erdők és a törpe házak,
Melyek közt köszönt a muzsik-alázat!
S így elém addig tőlül képre-kép,
Míg Moszkva vár, mint urát, hercegét.
Már messziről zúg valamennyi tornya.
A tanács elém kijön a kapukhoz:
Kenyérrel, sóval üdvözölni; futkos
A tömeg, cseng-bong a sok fürge trojka.
S én megpihenni palotámba térek.

De már sok ezer lángja gyúl az éjnek.
Hódolni pompát ragyogtatva vár
A sok ünnepség: nők, opera, bál - -
Tündéri fénylést tükröznek a termek
- Ámultan állnál ottan, mint a gyermek -
S mindent, mi száz dús szépséget kínál:
Még szebbé lát egy uj Zichy Mihály;
Ha meg merengni vágyom; tétován,
Csájkowszki zokog fel a zongorán.
Úr-voltom képét ajzott szívvél, érzem
S hogy tőlem semmi jót se tilt lakat.
Életem: élet, enyém vagy egészen!
Lelkem nyugóktól ujjongón szabad.

Szabad - kopognak. Ejh, szabad no! Tessék! -
Rekedt köhentés: a fiakkeres.
A várást unván, engemet keres.
Igaz is bizony, vár a kötelesség!...
Míg henye vágyak muzsikája csalt,
El is feledtem az unt hivatalt.
Pedig e nap is rak rám terheket még.
No, rozzant szán, gyü, gyerünk: rút robot
Karjába vár, mint örökös rabot.
S nem hagy, míg onnan a halál ki nem tép.
Hogy tovább győzzük, jó lesz hát vigyáznunk,
Nehogy az útban meghülésig fázzunk!

AZ ALKONY FELELETE.

KISVÁROSI SÁROS UTCÁKON.

November esti hűs esőnek
Csapzón csepergő könnypatakja,
Keskeny, kis utcák sár-csatakja,
Hol keressem ma volt erőmet?

Tán lehullott az is e sárba,
Vagy fölosont a szennyes égre?
S már minden nyárnak itt a vége,
Már minden álom dőre, kába?

Itt úgy lefog és fojt ma minden!
E szűkre szorult szürke házak
Zord örökül mind rám vigyáznak.
Kijutok-e még egyszer innen?

Ha szabad élet lenne társam,
Mező tág síkja, fénnel, árnnyal,
Vagy nagy városban harc, pogány zaj,
Mely ingerel, hogy túlkiáltsam.

Itt csak lecsügged lelkem szárnya -
Egy-egy folt olykor megcsillámlik.
Közelgek s látom: látszat ámít.
A fény már el is halt a sárba.

ÖREG FAUN.

Öreg faun, a szivedet még
Meg-meglegyintik lágy kacsók.
S átlobban agyadon az emlék:
Mily mézes volt a nympa-csók.

Ajkad gonosz mosolyra torzul.
S lehunyva könnyes szemedet,
Vig képek raja lep meg órvul.
Dús keblek hava hiteget.

Ligetet látsz; fák közt - mesés hely
Nymphák bokáznak, Pán zenél.
S te lesből, szilaj szökkenéssel,
Csinyt űzni köztük termenél.

Megkergetvén a pajkosabbját
- Mind úgy oson, mint fürge nyest -
A legszebb szökét elragadnád,
Hogy cirogasd s kegyére less.

De jaj, hová vitt a merész hév?
Csalárdságot sugott a nád.
Ha mostan egy sik tóba néznél:
Torz vén fej fintorogna rád.

Melyik nymphának tetszenél te?
Hevedre fittyet hányna mind.
Sóhajodat csak bizd a szélre,
Ha még új vágy okozna kint.

Menj, ülj egy forrás friss fejéhez.
Nézd sirva, hogy kel a patak.
Sírj és nézz, amig körül éj lesz,
S hab és könny hozzád feldagad - - -

ILY DOLGOK KÖZT FOLYIK EL ÉLETÜNK

Keserves rabigába
Görbesztő, bús napok.
Melyek során hiába
Esdünk szebb holnapot.

Bomolni makacsul kész,
Nyűtt, zaklatott ideg.
Zord, ököllé szorult kéz,
Mely magát sebzi meg.

Haszontalan sovárgás
Egy képzelt szív után.
Mely csupa fény, meg áldás,
S ha bűnk van, szánva szán,

Örökös vágy: pihenni.
De hajsza szüntelen.
Ezeken felül semmi,
Csak undor, küzdelem.

Így keserit, izenget,
Míg mellénk lép, megáll,
S elfúj, - mint szél a pelyhet -
A hatalmas halál!

A VÉNÜLŐ SALAMON KIRÁLY SZERELMES ÉNEKEIBŐL.

Szulámith, hajh, a te nagy ifjúságod,
Mint rózsák szirma pereg vén szivemre.
Szemed kacagó fénye drága penge,
Mellyel agyam bús rémeit levágod.

Napom helyett, mely már bukásnak indul,
Hajad korongja ragyog, mint aranynap.
Hogy sötétségben mostan se maradjak,
Az ifjúság tűzfényes napjain túl.

Ha szólsz: csevegő, friss habok locsolnak,
A lélek tőlük testemben föléléd,
S vállam sem érzi batyuját a kornak.

Már csak körödben élet még az élet!
Oh, szeress, ringass, karjaidban ápolj,
S rejts el, védj meg a rámleső haláltól!

ŐSZI SIRALOM.

Ősz dere gyötri már a gyepfű selymét.
A nyár pompáját keresvén se lelnéd.

Hol kincse folyt, most mást alig ha látsz ott:
Pár árva kórót ropni kerge táncot.

Pár árva holló károg ott a ködben.
Föl-fölcsap egy, meg újra visszazökken.

S a fán borong el, fázva, félig ébren,
A sűrűsödve szisszenő sötétben.

Nem jó bolyongva járni most a tarlón:
Mindent enyészni látnál ott ma gyarlón.

Jobb most szobádban ülni melegedve,
Békés derűvel nézvén életedre.

Jobb: kályha mellett ülni órahosszat,
Míg lelked elmúlt dolgokon motozgat.

Mig révedezve babrálgatsz a tüzzel:
Meleget áraszt rád egy régi tűzhely.

De jaj, hová bujsz, vackot hol találsz, hol?
Ha *belül* érzed, hogy vacogva fázol?

S nincs semmid, ami tövisként ne tépne:
Se mult öröme, sem jövőd reménye?

BOCSÁNAT NÉLKÜL.

Már megbocsátni sem tudnék neked!
A megbocsátás királyi ajándék -
Ám adakozni hasztalan kívánnék,
Ha nincsen már egy fityingem se meg.

Sokszor zsaroltad gyöngeségemet,
Bizván talán, hogy úgy is móka, játék
Mind a sok szó, mely vádat-vádra rád mért:
Most munkált sorsod beteljesedett.

Most megroskadsz, hogy még sem ezt akartad?
De - fölemelni: karom sincs ma már -
Szánalmam nyelve megbénítva hallgat.

Ha sirsz - én is csak sirhatok veled,
Hogy lelkünk régi fénye csupa sár,
S egy élten át bús harcunk szennye lep.

AZ ALKONY FELELETE.

Gyallay Domokosnak.

Lemegy a nap...
Sugaraí még végig siklanak
Rajtam, amint a selymes füveken
Fekszem, hogy halott, vagy még eleven
Vagyok-e? Oh, ha meg kell halni ma!
Hol hát egy hang, egy kiáltás, ima,
Melyben utóbb bár úgy legyek jelen,
Mint elmerült nap aranyfelleget,
Mint parfümben, mely zeg-zugot betölt,
Egy régen elment aranyszőke hölgy.

Oh dalok, rimek most siessetek,
Megmenteni mind, amit szeretek,
Ugy adva nekik illő keretet,
Ahogy én láttam a sok földi dolgot.
- Legtöbbje bús volt, csak kevés mosolygott.

S a föld egyszerre megdöng valahol...
Nekem is gyorsabb lesz a szívverésem,
Béklyós erőim oldozódnak érzem.
Vonat sipol, épp erre zakatol.
Már mindjárt, mindjárt itt közel robog,
Majd akkor én rá gyorsan felkapok
S úgy vágtatok cél, siker, hir felé!
Nem oszlok szét nyom nélkül semmivé. - -

Nem-e? Im végsőt lobban már az alkony,
A vonatjait is megint messze hallom.
S míg tépelődve tovább heverek:
Szél támad s rám dob néhány levelet - -
Hervadtat, őszit. Ez a felelet...

MINT RÉGI SZOBRÁSZ...

Mint régi szobrász szép halott fiáról
Mintázta művét, melyről hír maradt:
Igy én is, - amíg lelkem egyre gyászol -
Verseibe vések halott vágyakat.

Pillámon még a bánat könnye repdes,
S már szemem újon nyílt csodákba lát,
Lesvén mohón, mint szépét a szerelmes:
Holt vágyak báját, rejtett vonalát.

S amit szemem lát, abból az anyagba
Kezem minden szebb formát belevés.
Igy él tovább, mint lelkem egy darabja,
Minden alig mult, újabb szenvedés.

E gyöngéd formák, apró, drága szobrok
Sok emlék-zúgot sorba töltenek.
Rajtuk motozva már el-elborongok:
Mi lesz, ha szívem többé nem temet?

Jaj, ha talán már csupa bútlan éj jő,
Csak holt formák közt szabad bolyganom.
De nem lesz többé, kit vesztinem: élő,
Több szép fiam, több drága bánatom.

VIRÁGZÓ FÁK ALATT.

Dús lombu fáim virággal tele
Hajolnak három gyermekemre le.

Galyakon át a fényes, drága nap
Fejükre villan, ahogy játszanak.

Oh most szemükbe minden tündököl!
Az egész föld egy édes, meleg öl.

Mindenki jó. Az élet vig tanya.
Játékos kedvet dehogy rontana.

Fák lombja, kék ég - enyhe sátorul
Fölébük védő gonddal domborul.

De jaj előlem nem rejt már a fátyol
Ennyit az élet zord ábrázatából.
Már látom, az ég tulsó peremén
Kis foltnyi homály torlódik henyén.
Az a homály - még talán dél se lesz -
Viharmadarak bolydult fészke lesz.
Felhők nyomulnak tolakodva, zordon
Haraggal fel a borult égi bolton.
Fa reccsen, ág hull, a hová csak ér
A fergeteg. A föld egy csatatér.
De minden vészen túl is megmarad
Az edzett ág, a szívós akarat.
Oh rátok is majd rohan fergeteg.
De ne rémitsen dűhe gyermekek!
Hadd hihessem: ha nem is védne fátok
- Erős hajtások - akkor is megálltok!

KÜNN.

Benn zongoráznak!
Engem sötét, bús fenyőfák alatt
Hús harmat áztat.
De jól van így!
Mig fehér fénnel villanysugarak
Nyulnak ki ferdén a nyirkos homokra,
Csak magam járjak itt magamba rogyva.
Ők üljenek csak benn a fény alatt,
Mint fészük pelyhén pihés madarak.
Kis lelküket a nyájas, tág szobákban
Hangok hulláma hintáztassa lágyan.
A dal nekik csak mákony, lenge hinta.
Szelid szédület, melybe nincs veszély!
Hangzástól énjük már elandalitva:
Nem hat mélyebbre, gyilkos vágyba, kinba.
Schumann, Grieg lelke nekik nem beszél!
Nekik már azzal minden meg van oldva,
Ha tudják, mint megy át a dur a mollba.
A vergődések viharát nem érzik,
S hogy van perc, mikor a fűszál is vérzik,
És fojtó bura fölöttünk az ég.
Oh nők, nipppek, csak nevetgéljete benn.
Nem sejtve felhőt, ártalmas deret sem.
Nekem száz kinom dühödt lánggal ég!

Én már tudom, hogy lopakodva jár,
S mindent levág az öldöklő halál. - -

De csitt, a szájam mily csúf szókat ejt még.
Csak meg ne hallják. Mienk a verejték!
Mienk a gond, mely sohasem henyél.
Mienk a kérges jobbágyi tenyér:
Szolgálni, hölgyünk ha lovára hág!
Minket csap eső, minket húz az ág...

S a fenyők is rá mintha mondanák:
Ez bizony itt már csak így is marad!
Im kacaj csendül ott benn a falon túl.
Lépésem alatt az út megcsikordul,
S görnyedt árnyam surolja a falat - -

TENGER, TE NAGY...

Nagy Emmának.

Tenger, te nagy, ki messze zúgva terjedsz!
Most fájva folyton feléd vonz a vágyam;
Sodródni rajtad napfényes dagályban,
Dagadó kedvvel, melyet gond nem ernyeszt.

Ne mindig csak e zártkörű hegyek,
Melyek közt rabbá rögződik a lélek!
De habok hátán szegüljek a szélnek.
Majd kék partokról álmok intsenek.

Oh lelkem, lesz-e perc, mely ezt megadná?
Lendit-e láz még igazán szabaddá?
Vagy e vágyad is cselvetés csupán.

S úgy járhatsz, mint rab fenevad-király, ha
Résnek ront, mellyel! durva gúny kínálja,
S véresre romlik óla rácsfalán - - -

ÉJJELI HAVAZÁSBAN.

Hó hull serényen, sűrű pelyhezéssel...
Kész kriptá most a lombtalan berek:
Tanyát e tájon csak a csüggedés ver.

Bús bokrok alján árnyak rémlenek.
Halkan körülfon kétség és sötétség,
Lábam botolva félre tévelyeg.

Kis ablakokba távol enyhe mécs ég,
Áttüzve fényét fátylakon, ködön.
Mindez reménynek, célnak oly kevés még!

Felénk én is égve küzködöm,
Tudom zihál, a kin agyamba fájdul.
S egyszerre tép száz kegyetlen köröm.

Elöttem itt-ott apró tarka láng gyúl,
Kis fintor ördög fűgén integet,
S hideg verejték ver ki már a láztul.

Szél hord havat meg bomlott rimeket.
Gartatva zúg át a kihalt fenyéren:
Tán engem is már végre betemet.

Itt roskadok le sápadtan, fehérén
Szivem verése halkán elakad.
S hajnalra minden élni kél, csak én nem.

S ha nap röpit a földre nyilakat,
Rá vissza vig kép mosolyog föl innen:
Sik, szűz mezőség enyhült ég alatt.

Fák állnak itt-ott ezüstös karingben.
Kis nyájas őrház. Varjak a havon...
S egy fa tövén a hó között övig benn:

Én. Hideg arcom csupa nyugalom.

TÜNŐ SZÉPSÉGEK KERGETŐJE.

VIHARFELHŐK ALATT.

Walter Gyulának.

Olykor erre zúgva jönnek,
Hömpölyögnek
Vésszel vemhes fellegek.
Még csak egy perc és zihálva
Már az ég s föld szent csatája
Szakad egybe komoran.

Futva búvik állat, ember,
S döbbenettel
Néz a súlyos égre föl:
Áldás kél-e végre lassan,
Vagy - amig vad tüze harsan -
Ártó vihar zúg le majd?

Most a dermedt borzadásnak
Csöndjibe gyors villanás csap,
Harsonázva reccsenő.
Mintha fentről a hegyekből
Óriás-had
Iramlana bomlott hajjal,
Őrült lárma közt elő.

Hajlong a fák koronája.
Hangosabb a nők imája - -
S ekkor - - ennyi - - nincs tovább!
Hirtelen az ég haragja
Elharapja
Saját mérge szigonyát.

Rájuk fönti fagy lehelt-e?
Megmeredt a felhők rendje,
Az okát ki tudja: mi?
Majd mozdulnak, s terjedve
Napnyugatra, napkeletre:
Elkezdenek oszlani.

Darabig még nyom az égbolt.
A levegő kénszagos.
S olykor itt-ott - de már messze! -
Rekedt hangját megeresztve,
Egy-egy felhő morgadoz.

De sötétig
Az is elhal, elenyészik.
Éjnek sem jó csillaga!
Csak időnkint, bús varázssal,
Lidércfényes lobbanással
Gyul ki még az éjszaka!

ERDÉLYI ÁRNYÉK, ERDÉLYI BÁNAT.

Én szűk hazám, nincs hegy nélküli tájad!
Minden mezőt hegy zár be kereken.
Alighogy a nap délutánra bágyad:
Árnyék vetődik át a völgyeken.

Lelkemben is egy most mult éj után még
Alighogy fénnel új hit ébredsz:
Feltólul mindjárt egy gond, bánat-árnyék,
S mindent beburkol, megint este lesz - -

VIRRASZTÁS.

Mily hosszú már e bánat-éjszaka!
Mint két halott szem, úgy mered be, néz rám
Fülledt szobám két konok ablaka.

Derül-e fény ez éjre valaha?
Oh jobb is lenne, ha sötét folyása
Már a halálba betorkollana!

GRIEG-MELÓDIÁKHOZ.

I.

Lágy ujjak érik s fájva, szakgatottan,
A húrok alvó búja fősajog.
Zengésbe ömlő, tördelt futamokban
Nagy mélységekből ébredt sóhajok.

Grieg, éjszak skaldja, komoran borongva
Zeng, zúg, jajong a föltárt hangszeren.
Dala szélként fogódzik bánatomba,
Mely gyászahajóként suhan el velem.

S egyszerre már a messze-fönti fjordok
Felhős egébe tűz a homlokom.
Bús, esti fénybe sirván én bolyongok,
Én állok ott, egy izzó fjeldfokon.

Nekem sir ott a szívem, délre vágyva,
(Vággyal, amely csak űzött emberé.)
Oh, bús-örök vágy, éjszak ősi vágya,
Déli tájak, tengerek felé!

II.

(Anitra tánca.)

S a nagy zenésszel Operencián túl
Ragad a láz. Csak egy-két pillanat:
S elém Szahara pusztasága tárul,
Ülvén egy árnyas pálmatorzs alatt.

S im pálma árnyán, bársonyos homokban
Táncos bokák igézőn pergenek - -
Anitra, jer, ne hagyj elveszni szomjan,
Csókod borával enyhítsd lelkemet.

Te nem is tudod, mennyit sirt utánad
Sok fájó vágyam, árva bánatom.
Sorstól kapott, szép, fényes koronámat
Hogy loptam tova hajszás útakon.

De már tikkasztó út után oázis
Nyugtat, s nyomomba sakál sem vonit - -
Anitra, tied szívem, s koronám is,
Csak így zenélj meg táncolj siromig.

S még mondanám. De közben este lett künt.
Az utolsó dal bent is most hal el - -
Fejem lelankad. Koronám is eltűnt.
S a szürke homály némán átölel.

UJ TAVASZ NYILADOZÁSÁN.

Szobám dér-fátylas ablakán kinézek:
A tavasz ismét nyüzsdül. Mit akar?
Hát nem lesz mindig a fák ága tar?
Fog ezután is sziveket igézet?

Lesz, aki gyülöl, lesz, aki szeret,
Oh tudat, melyet nem lehet kibírni!
Dús balzsamát az élet kertje hinti.
S megfér gyepén úgy ifju, mint öreg.

Csak neked nem hajt öröm-rúgy sehol már,
Szivem, vén koldus. Inkább verni szünj meg,
Sem hogy tudd éhen: mily sok a rakott tál.

S te szem, kit látás kaján sorsa büntet,
Inkább vakulj meg, mintsem télből nézzed,
Hogy nyári fényben más jár, heverészget.

MOZI-REKLÁM.

Pállott szag. Zsongás. Uri nők, inaskák - -
S elől fehéren ott feszül a vászon,
Hogy rajta mindjárt fény meg árny cikázzon.
... Bizony finomnak nem finom mulatság!

S bizony nem élet, s nem is mély művészet.
De kell e játék az elállt agyagnak.
Sok lankadt vágyra megint szárnyat aggat,
Hogy célra törni legyen mind-merészebb.

Akik előtt, hajh, mindig ott az árok,
S csak vágyni tudunk rózsás ligetekbe: -
Itt bájol alkony, őszi táj epedve,
S pompát is látunk, uri proletárok!

A hogy a filmek fonalán fonódik:
Vagyunk királyok, bölcsek, vig csavargók.
Étetünk sokszor Tiszánál kanyargóbb.
Egy perc az égbe, más a földre lódit.

S ha már letörtünk, lábunk csupa por, szenny,
Tikkadtan csak egy korty után dadog szánk: -
A vászonról - a kelyhet nyujtva - hozzánk
Halkan leszáll a hüs-jó Henny Porten.

A PARTON.

Nyolcvankét éves nagybátyám, szegény,
A végsőt vivja. Látom a halál
Lehelletét szemének üvegén;
S meglankadok. De ő még ellenáll.
Ő a halállal bátran szembenéz.
Mig öccse lelkén félsz ül, mint penész.

Oh, mi védhet meg a halálfagy ellen?
Neki is ugyan mi ad még erőt,
Hogy megállhasson a Nagyúr előtt,
Anélkül, hogy szűkölni, sirni kelljen?
Mi lehet, nyitját meg nem lelhetem,
De oly valami, amim nincs nekem.

Tán egy, a multból ható fényes emlék
Sugara edzi acélosra lelkét?
Valami gög, melyet a megfogyott
Ezer hold uri tudata hagyott.
Vagy keménysége tán a vén vadászé,
Ki halált maga is már sokszor osztott,
S most viszont ő is - rálelvén vadásza -
Célt áll szilárdul, s nem ejt panaszos szót.

De én szegény, jaj, soha nem vadásztam!
Mi lesz tehát, mi lelket önt belém,
Ha majd ott állok a part peremén,
Hogy a végtől ne borzadozva fázzam.
Mert nekem a vég nem vadász, nagyúr,
De szennyes ár lesz, mely felém nyomul,
Elleneszegni sok könyvem nem ér
Annyit se, mint egy kiálló gyökér.
(Ez ár, mindennél rohanóbb, mohóbb.)
Elkap s a rajtam átcsapó habokba
A sors utánam oly könnyel dobja
Pár versemet, mint sárga lombcsomót - -

A LISZTES BOHÓC ÉNEKEL.

Hódolat s kézcsók, szép kisasszonyok!
S szép urfiak, vig legyen éjszakátok!
Ti bizakodva most mind arra vártok,
Hogy okot nyujtsak hahotáznotok.

Hajhó! fejemre süveget csapok.
S tréfálkozom, fintort fintorra vágok.
Ne is sejtsétek, hogy a sorsom átok,
S belül a szívem csendesén zokog.

Arcom redőit liszt és gúny takarja,
Rigmust csattintva hajlok jobbra, balra.
Nincs céloom más, csak a tetszésetek.

De mégis inkább fütty, szidalom érjen,
Mintsem - látván, hogy lassan hull a vérem
Fölöttem szánakozni kezdjétek.

ÉJSZAKI FÉNY, SARKVIDÉK.

Jégszirteivel, komor éjben
Nyult el a sark fagyos vidéke,
Hogy szép piros lob gyult az égen,
Csodás, delejes fényben égve.

A sark neszelt: Ez tán a nap lesz,
A bilincstörő fény, az áldott,
Melyről csak álmodott idáig,
De amelyet sohase látott.

S jég, hó alatt a sarki földben
Csirák vad bolydulása támadt.
De valamennyi fagyba dermedt.
Tavasza nincs a jégvilágnak.

Később a kedves csoda eltűnt.
- Fény volt, s ki tudna fényt követni? -
De már a sark rég bizonyos volt,
Hogy őt soha el nem felejtí.

TÜNŐ SZÉPSÉGEK KERGETŐJE.

Virágos réten, sokszor szótlanul
Nézem, amíg a nap nyugodni hull!
Sugaraí még egyszer átölelnek -
De mig nekem is föllendül karom:
Már hasztalan, - az éj egészen ellep,
S a nap sehol; lebukott nyugaton.

Máskor csodásan kéklő ég alatt,
Hallok suhanni zengő hangokat.
De mig szívem a bűbajos zenéhez
Hangolódnék, hogy azt dobogja majd:
Már az is elmúlt, - csend és csüggedés vesz
Körül megint, s csak dadogom a dalt.

Igy: futó vizek, uszó fellegek
Lelkembe sokszor hívón intenek.
Mennék velük, de testem földi terhe
Lebéklyoz, rajta vágyam fennakad - -
Szólok nekik, de ők mit sem feelve,
Csak szállnak és nem értik szavamat.

Hát már ez soha másként nem lehet?
Előlem mindig minden elsiet.
Csak kapkodok, mint gyermek fény felé, mely
Rávillan, lopva, lengő lomb mögül.
Csalódva állok, mintha fegyverével
Hibáz a vadász, s a vad menekül.

Oh tűnő színek, elzengő dalok,
Nélkületek jobb is, ha meghalok!
Akitől minden szépség csak elillan:
Az élet annak úgy is oly szegény.
Már jobb is neki itélet-napiglan
Heverni egy békés sir fenekén!

Ott, tudom, édes megnyugvás fogad!
El nem zavarják minden álmomat -
Tikkasztó utra megpihen a vándor,
Akit csak bántott e rideg világ -
S míg ringatják szent ős-melódiák:
Tavaszkok jöttén a maga porából
Szívem bont mindig új szépségcsirát.

ANGYAL-VÁRÁS.

Jaj, zörög-e már az arany-dió?
Suhog-e szárny a megnyilt fényes égben?
Meglátjátok csak: angyal jó fehérben,
Hogy fácskát hozzon annak, aki jó.

Csak jönne már és hozna valamit.
A sok-sok minden helyett, amit évek
És kaján kezek elcsentek, cseréltek:
Arany-kulcsot, mely új csodákra nyit.

Egy imádságot, melytől újra szép lesz
E kátyus út. Az élet csalatottja
Jó, hogyha megtér a gyerek-mesékhez!

Az angyal csönget - halljátok: felébredt
Menjünk, hogy rám is áldását ragyogja:
A bűvös fához én is oda lépek.

ŐSZI LÁTOGATÁS CSIPKERÓZSA ERDEJÉBEN.

Szilvák, meg almák, mohos, régi kertben,
Most is úgy érnek, mint húsz éve, régen.
Kaszált fű szaga száll a régi réten,
Mint amikor még könnyebb volt a kedvem.

Anyám is itt van, multam gondos őre,
- Most is nekem süt, főz a kályha mellett -
Habár *azóta* gondtól öregebb lett:
Nekem csak *úgy* él, s mutat mult időmre.

Itt-ott hunyorgó szögletek homályán
Egy-egy vén kandur - mint mesékben olykor -
Egy-egy bűm titkán meghittkedve mormol:
Titkon, mely itt várt, rég-gazdátlan-árván.

Már tudom én: itt volt a mese-erdő,
Melyet, bent élve, másfelé kerestem.
Oh hol hever még oly hüsen a testem?
Hol ölel álom, oly lány ölbe rejtő?

Hejh, öreg kertem, hol a régi lelked?
Csak pókfonalak fénylenek a fákon.
Fujnám, de - jaj, én gyilkos napi jármom! -
A riasztó hang a kürtömbe dermedt.

Tán él a kert még; lánya, mese kútja
Még nem is unt meg ébresztőre várni.
Csak nem én vagyok már az a királyfi,
Aki a varázst fölzengetni tudja.

S szívem, melyet már új öröme tártam,
Elfül a szálló, szürkületi ködben.
Látom: hiába volt, hogy haza jöttem.
Az ily kivert a múltban is hazátlan!

MINDIG EGYÜTT!

Volnék a hang, mely őszi ködben
Váratlanul lelkedbe döbben.

Az égő szem, mely a homályból,
Fenyegesően feléd világol.

A szorongás, mely éjfelente
Álmaidban tört ver szivedbe.

Volnék a vágyad, buja, bomlott,
Mely pillantást se hagy nyugodnod.

A végzet volnék, mely a bűnbe
S azon is át a sirig üzne.

S lennék föld röge, habnál lágyabb,
S ölemen lenne örök ágyad.

ZENE.

Oh, húrok zengő kelleme,
Szent hangok árja, drága dal!
A lelkem beléd vágyva hal,
Hogy titkos erőd töltse be.

Az élet súlyos és kemény,
Ugy is gyötörne, mint bilincs,
Ha a zene lágy sódra nincs,
Frissé fürödnünk hús ölén.

Dal, a hatalmas egyetem
Legszentebb titka, lelke vagy!
Jöttem, hogy pár dús percet adj.
S ez minden is. Nincs egyebem!

Nem is több, amit én kapok,
Mint mikor vizparton gyerek
Kezével játszva mereget,
Meg visszaejt pár csepp habot.

Azért a többi hab siet...
S akkor is folyton folydogál,
Nap fényén, árnyékban, ha már
A gyermek rég sir foglya lett - - -

NAGY FELKÉSZÜLŐDÉS.

Dühöm feni a kardot:
No most ütött az órád!
Oly sok csalárdság, szinkedés
Után egy élet is kevés;
Menteni meg se próbáld!

S már villan is a jó kard,
Gyilkos csapásra vontan -
De te mosollyal hirtelen
Mellém lopózol, s szememen
Egy kendő már is ott van.

Pár sima szócska, s érzem,
Ujabb tétova lep meg.
Hallom egy hulló kard zaját -
Nézd! Kifent lapjain saját
Vércseppjeim remegnek.

AZ ÓCZEÁN FELÉ.

NOÉMI ÉS AZ ŐSZ.

Ősz kezd a kertekben zenélni -
Vajjon figyel-e rá Noémi?

A csüggeteg fák közt merengve
Néz-e fel a vad fellegekre?

Látván, a fecskék, mint vonulnak,
Átgondolja-e még a multat?

Este felé a gyér berekben
Vár-e, míg fázva összerezzen?

Mit érez, hallva, hogy a dúlt lomb
Itt is, ott is zörögve hullong?

SZIKLAVÁR.

Sok meddő harc során,
Álmaim alkonyán,
Meredek úton önmagamhoz értem.
E magam: sziklavár,
Mely komor daccal áll
Csatatér fölött, felhős szürkességben.

Itt kapu, fal kemény,
S nincs áltató remény,
Meglepetéstől nem kell ijedeznem.
Más meg se közelít -
Csak villámok szelik
Fénylőn az eget olykor közelemben.

S csak néhanap, mikor
Izzóbb az estbibor,
Lépek ki, vértben, magányom fokára.
S szemem a sik teret,
Mely annyi cselt vetett,
S rémséggel tört rám: békélten bejárja.

OH GYERMEKEK...

Akit minden más céltól tilt az élet
- Oh gyermekek, megváltás hirdetői -:
Már ezután csak átlalatok élhet!

Különös vágy von közétek szegődni.
S ott is maradni, játszva veletek.
Míg más paranccsal majd az anyaföld hi.

Ugy csendül felém tiszta lelketek,
Mint angyalének felhők kórusából
Hívó felé, ki hinni feledett.

Hozzátok lelkem menekülve pártol,
Eldobva minden áttató reményt.
Körötök megvéd vágytól, lelki vádtól.

Körötök multam, szentelt berkeként
Ragyog föl nekem, ifjontin, csodásan.
Oh, szemem alig szokja már e fényt!

De csak kerengjünk boldog ámulásban,
S az esték halkán zsongjanak mesét.
Az élet színét többé meg se lássam.

Igy gyermekszemmel nézvén egyre szét,
Már nem remegek, mint harc közbe régen,
Hogy árulóm lesz jószág, gyengeség.

Veletek békén, Isten tenyerében
Pihenek; széjjel álmom sem kalandoz.
Tudván; köztetek révem, menedékem...

S tán általatok jutok önmagamhoz.

ÖREG PÁR A TARLÓN.

Körül a fázva reszkető mezőben
Tarolva járt az őszi hervadás,
Mely meg-megtérve mindig újra más,
De lomb, dal egyként hull ölébe: rőten.

Már engem is, ki dalokon tűnődtem,
Levert valami bénító varázs.
S im lopva - mint bú, hogyha ráncot ás, -
Egy furcsa pár jött s bandukolt előttem.

Kis félszeg agg, s hű hajlott hátú társa.
Beszélve jöttek és a hervadásba
Oly jól találtak, odalökve ketten.

Ugy látszott: napjuk már-már most lehull.
S ők mentek egyre, mentek önfeledten,
Mentek merengve, halk-gyanutlanul - -

BÁTORITÁS.

Szívemet bölcs igékkel
Bátoritom: „Ne fél!
Nem is oly nagy dolog, hogy
Nap után jó az éj.

Hisz sorsodban alig jut
A napfénynek szerep -
Nagy változás nem ér majd,
Ha éjek éje lep.

Csak szépen besötétül,
Aztán se szín, se hang -
S te békés csecsemőként
Elszenderegsz alatt.

Hidd el, mondom, nem oly nagy
Dolog az a halál.”
Igy szólok, s szívem egyre
Csak szűköl, kalapál.

NYÁJAS ŐSZ UDVARHELYEN.

A viz átlátszó zöld üveg,
Az ég mélykék bura -
Kereken sárguló hegyek
Hamvas koszoruja.

Bizony ez a nyár vége, vagy
- Ha tetszik -: őszelő!
Mikor már éjjelente fagy,
S az aszott fű kifő.

De azért nincs, mi búra vall.
Maga az a levél,
Melyet mindjárt leejt a galy,
Még napot élvez, él.

Azért, hogy neki mulni kell,
Itt jajjal nem zajong -
Ha kell, derülten mulik el:
Fűszál, bogárka, lomb.

Nekik oly érthető, s igaz
A tél is, mint a nyár.
Ha nyár tüzel, ha tél havaz,
Az élet meg nem áll.

De bár lombruhát, hócsuhát
A Budvár váltva ölt:
Mássa nem vedlik soha át -
Csak ugyanaz a föld!

Multak, s mulók helyébe még
Jönnek majd új nyarak.
De minden - bármi semmiség -
Ha volt: meg is marad.

A világból mi sem vesz el,
Csak formát, szint cserél.
Igy lesz a távolból közel,
S a pirosból fehér.

A harang is, mely domb alól
Most rezdül, búgva zeng,
Pár szivben, melybe most beszél,
Ott zeng örökre bent.

Megcsendülő zenékbe szín:
E rim is így vegyül - -
S világok végtelenjein
Kereng időtlenül!

EGYÜTT HAMUPIPŐKE LÁNYOMMAL.

Mellőzött lánya visszas életemnek,
Dal, dalom, akit oly nagyon szeretlek:
Hozzám te is ne légy már idegen,
Azért, hogy sokszor úgy magadra hagylak.
Jer, engem is most alkony, puha pamlag
Pihentet, hamar táncolj hát nekem.

S ne haragudjál rossz apádra, kérlek,
De szivtelen, rút mostohád, az élet,
Ugy hajszol egyre, kint, vért követel.
Veled időzni bárhogy is szeretnék:
Kaján kezével tőled mindig eltép,
S napjaim gondban fecsérlődnek el.

Sorsom csak adna több ily ritka percet,
Dalok sorában te lennél a legszebb,
Rád akgatnék diszt, ékszert gazdagon.
Nem szégyenkeznél, mint Hamupipőke,
De ünnepelt nők királynői gőgje
Ülhetne fönnten finom ajkadon.

Ugy küldenélek ki a nagy világba:
Rám akár ne is néznél vissza, drága,
Élveznéd te szépséged sikerét.
Magam iránt nem lenne csöpp kevélység
Bennem, csak olykor megtérten mesélnéd,
Hogy özönlött a hódolat feléd.

Akkor! De halld meghittségünk nyugalmat
Már túlról ismét zörejek zavarják.
Gyújtják a lámpát; eloson a báj...
Ám tudd meg, ha úgy lennék is a sirnak
Rabja, hogy addig már sohase hívhat:
A szívem érted ott is fájva fáj - -

NYÁRKERESÉS ŐSZI KÖDBEN.

- Vándor, ki vagy, ki búddal erre jársz?
E kérdés kondult, ködből, reszketőn,
Fülembe nemrég otthon, a mezőn,
Hogy ott bolyongtam, s vetkezett a hárs.

- Hogy ki vagyok, s mit akarok, feleltem,
Nem is tudom, - csalt a falusi nyár.
De megkérhettem: köd tolong a kertben,
Tarlókról felém füst és pernye száll.
A nyári bálnak vége, vége, látom.
A földön csak lim-lomja hedereg.
A hang nagy-messze zeng el a határon,
A berket dér s szél gyéritette meg.
Falum felett is, amig jöttem: álmok
Rég ittfelejtett fénypalástja lebbent,
De itthon már csak üszkös romja rettent
Álmaimnak, - faláról könny szivárog.

- S nem láttad-e, harsant a felelet,
Ki őszre jössz, hogy a mig elbolyongtál,
Hogy hervadt össze nemcsak egy, de sok nyár
S egész falud, hogy megöregedett?!
Találkoztál bús, fáradt férfiakkal -
S meg nem ismerted cimboráidat.
S jött sok anyóka, szikkadt, mint a tar-galy,
A hátuk görbedt, gond és kor miatt.
Ezek nevettek nemrég, mint menyecskék -
S te mégis itt most nyaradat keresnéd?
Te balga, értsd meg, órád már ütött.
Hogy megalázkodj - -

És a köd mögött
Ekkor valóban óra vert, s bolondul
Amennyi évem: épp harminchatot
(Háromszor tizenkettőt) kongatott.
S egyszerre láttam, minden halni indul,
Szél jött s a fákról minden diszt levert;
Megtépve, dultan nyöszörgött a kert.
Kuvik kiáltott, varjuraj koválygott
A mező felett: jaj töltötte be
A levegőt s a gödrök és az árkok

Vizéből vér vált, büzőlgő epe.
Vesztett ebként a bitangul hagyott mult
Sarkamba támadt, űztem: - annyi volt!
A temetőben minden sír kifordult.
S rám levigyorgott valamennyi holt. - -

AZ ÓCZEÁN FELÉ.

Már lassultan folysz partjaid között,
Lelkem, te nemrég rohanó patak!
Szeszélyes felhők lengő, bomlatag
Gomolyait nyugodtan tükrözöd.

Ma már mögötted szirtek, szakadék,
Melyek közt sodrod utat zugva tört.
Simán suhansz; előtted sik a völgy,
S az ég fölötted mély, mint soha még.

Már nem patak, de hömpölygő folyam,
Mély, s széles ár vagy, melyet egyhamar
Belehullt galy, bogár fel nem zavar.
Tenger felé csak lejtész komolyan.

Mert nem magad vagy többé már a cél!
Az örök tenger végtelenje hi:
Hullámaival egyberengeni,
S felzengeni, ha rajtuk szél zenél.

Pár hét-e még, vagy néhány perc talán?
(Olykor hallod, hogy harsog és dalol.)
Csak lassan, - ugysincs messze már, a hol,
- Egy fordulón túl, - vár az óceán - -

ELMARADT LOVAS ESZMÉLKEDÉSE.

Molter Károlynak.

No, vén lovas, már jó lesz nekivágnod!
Nézd, halványulgat a nap sugara.
S fejed fölött csak egy-egy varju károg,
Arcodba szél csap, hideg zuzmara.

Addig léptettél, kényes úr-magadban,
Előre hagyván a serényeket,
Hogy magad bolygasz, im, az alkonyatban,
Már minden számár megelőzhetett.

Most aztán késő lépve mendegélni - -
Hát rajta, kantárt megeresztve, nyomban!
Figyelnek, lásd, a térség jegenyéi.

S ha célt nem érsz? ha hamarabb ledobban
Lovad? ne bándd; a hajsza is megéri:
Végsőt rohansz egy gyönyörű galoppban!

A SZENT FA ÁRNYÉKÁBAN.

E karácsonynak, e szent mának -
Árnyában pihenek a fának.

Egy távoli harang zenéje
Visszaringat egy régi éjbe.

Falumban is egy régi gyermek
Egy ily estén szőtt annyi tervet.

Mig a kis templom tornya kongott,
Majd fölvetettek ott a gondok.

Nem áhitoztam többre, másra:
Én legyek e kor Messiása.

Hisz falum is oly pici; pásztor,
Barom, s ól is van, mint akárhol.

Még falum neve is kisértett,
Hogy szép és bús jövőt reméljek.

De hajh, ritkák a Messiások!
Valami bennem is hibás volt...

Betfálván ugyan szülehettem,
De nem születtem Betlehemben.

Babér meg túske nem sajátom,
De van helyette kis családom.

Igy én is, mint megannyi polgár,
Elélek, míg erőm kiszolgál.

Azután-aztán, túl a rácson,
Már mindegy bármi sors, karácsony.

Jó is, hogy ott e szent zugás csak
Egyként szól Messiásnak, s másnak! -

AUTÓN.

Berde Máriának.

Megtorpan, eláll, újból tova törtet - -
Motorja morajjal tölti a völgyet,
Ámulni riaszt sok törpe falut - -
... De közben a bibor nap kialudt!

Csak sárga derengés, fájó szürkesség
Maradt utána, s foly az ürbe szét.
Mint hogyha halálszin haldoklót belep.

„Jaj - bűg a motor - közelebb, közelebb!
Ez este talán a vég, a halálos
Beteg föld estje, - s még hol a város? -
Ha elér a nagy éj, az összeroppanás,
Ne érjen itt - egyedül - tova hát - rohanás” - -
„Vagy tán (a motor döngő szava zúg):
Lehet valahol egy távoli zúg,
Hol még az öröm lappangva lakik.
Hamar kalauznak hát valakit.
Ki föl kutatni vezet szaporán!

De ki az, ki legyen? - Tagore talán? -
Ő lenne a csónak, az ujkori szent,
Ki fulladozókat, partra kiment?
De nem; ő az egésze mégse lehet,
Hiszen ég és föld: napnyugat, napkelet!
S halálos álmot elűzhet-e mákony?

S míg egyre sűrűbb a homály a világon,
S csak árnyjáték: falu, eb, temető,
Míg elsuhan - csak a gép hitető
Beszédét hallom, a hogy riogat:
... Hát mért ne rivaltnál kürt szavaként magad?

A lelked Nilus, ahogy Assuánnál
Torlódik, már a mezőkre kivág.
(Tikkadt Egyiptom most a világ!)
Zsilipet fel hát! - Tovább mire várnál?
Itass meg szomjat, bomlassz uj csirát!
Te légy a merész hang, mely lelket is átjár!
Kiáltsd ki, a bús, te, a vaksi homályba:
Mindenki hibás, a ki buba merül,
Sötétet áraszt élte körül.
Míg minden sziv, ha örül, pici lámpa,
Melytől a nagy éj egy része derül.”
Mint, ime, a város lángjaitól
Az út, - (hol a gép most így duruzsol) -:
„Oh emberek, jó emberek, ti árvák,
Vak sors miatt oly sokat szenvedők,
Beh hoznék nektek bűvös, puha párnát,
Álomba nyugtatót, feledtetőt.
Hát jertek mind, ti sirva ballagók -
Építeni a téren egy dobogót,
Keresni a szót, magasság, mélység
Uj összecsendülését.
Im én is adok, legyen tietek
A kincs, mit lelkem rejtegetett.
Kövessetek, jertek!” - de most a motor

Egy kapu előtt végsőt zakatol.
Kilépve, megingok az aszfalton alatt.
Magam vagyok, elnémult *az a hang*.
A kávéház ködös ablakain
Pár unt arc néz ki, megbámul, köszönget,
S a hall tükreben élém, növe, tűnnek:
Bús, vén szemeim, nyütt arcom, vállaim - -

ESTE, A GYŐZELEM UTÁN.

Osváth Kálmánnak.

Ha majd egyszer, (talán nem is sokára)
A legutolsó bástya is ledől,
S én úgy tudok az elzajlott tusákra
Gondolni, már a falakon belől:

Jó lovam hátán kardomat keresztbe
Fogom, száz sebből vérző, vén lovag,
És felnyögök, bő könnyekkel fürösztve
Pilláimat, de kinom nem lohad.

A szálló estben jajjal így kesergek:
- Jaj, éveim, mily álnokság tiport
Igy vérbe?... Hát ez volt a cél, mi kellett?

Ily verten üljek diadalmi tort? -
- De szél diderget, s lomha téli felleg
Mögül hidegen néz a téli hold!

-&-